

Asia: Lausuntopyyntö YVA-selostuksesta, Myrsky Energia Oy, YVA, Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimahanke, Keminmaa, Tervola, Tornio (LAPELY/1871/2022)

Lapin ELY-keskus
kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

Myrsky Energia Oy suunnittelee 28 voimalan (ohjelmavaiheessa 26 voimalan) tuulivoimahanketta Tornion kaupungin ja Tervolan kunnan alueille. Hankealueen pinta-ala on n. 3300 ha. Alustavan suunnitelman mukaan sähkö siirretään hankealueelta etelään nykyisen Keminmaa–Petäjäskoski 400 kV voimajohdon rinnalla Fingridin verkkoon joko olemassa olevalle Keminmaan sähköasemalle tai uudelle Viitajärvelle rakennettavalle sähköasemalle.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnoissaan Luke keskittyy porotalouteen ja Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Voimaloiden määrä on kasvanut YVA-ohjelmavaiheen jälkeen. Vaihtoehtojen välillä (VE1-VE3) on vain muutaman tuulivoimalan ero. Mikäli vaihtoehtoilla haetaan mahdollisten vaikutusten lieventämistä, olisi todennäköisesti syytä tarkastella toisistaan enemmän poikkeavia vaihtoehtoja.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Vaikutusten arvioinnissa olisi ollut hyvä huomioida, että yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Linnustokartoitusten osalta Luke näkee puutteena, että hankkeessa ei ole toteutettu sähkönsiirtoreiteille lintukartoituksia. Pistelaskennan osalta Luke huomauttaa, että tällaisella rajatulla alueella, jolta tarvitaan kattavaa tietoa linnustosta, luonnollinen vaihtoehto olisi koko alueen kattava kartoituslaskenta. Tämän menetelmän tavoitteena on kartoittaa alueen kaikki linnut. Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta.

Selostuksessa arvioidaan hankkeen vaikutusten vähentävän jonkin verran riistalajien esiintymistä alueella. Esim. metsäkanalintujen odotetaan harvenevan alueella pysyvämmiin. Lisäksi arvioidaan, että vaikutukset metsästykseseen saattavat olla joko vähäisiä tai kohtalaisia. Selostuksessa ei kerrota millä tavalla havaitut soittimet on huomioitu voimaloiden sijoittelussa.

Yhteisvaikutusten osalta Luke näkee vaikutusten arvioinnin suppeana. Hankkeen ympäristöön (30 km säteellä) on suunnitteilla isoja tuulivoimahankkeita, joilla toisin kuin selostuksessa arvioidaan, voi olla vaikutusta myös laajemmalla alalla eri lintu- ja eläinlajeille.

Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimahankkeen YVA-selostukseen on sisällytetty varsin kattava osuus poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnista. Poronhoitoalueelle sijoittuva osa hankealueesta kuuluu Palojärven paliskuntaan, johon myös hankkeen poronhoidolliset vaikutukset kohdistuvat lähes pelkästään. Tuulivoimahankkeen YVA-selostuksessa Palojärven paliskunnan poronhoitoa ja sen toimintaa on kuvattu aluksi varsin kattavasti. Myös hankealueesta pohjoiseen ja sen ulkopuolelle sijoittuvan Lohijärven paliskunnan poronhoitoa on käyty pääpiirteissään läpi. Palojärven paliskunnan eri vuodenaikoina käytettävien laidunten, laidunalueiden ja porojen vuodenaikaisten vaellusten kartoittamisessa sekä erotus- ja siirtoaitojen sijainnin ja niihin johtavien kuljetusreittien selvittämisessä on hyödynnetty paliskuntien laitumista ja poronhoidosta saatavilla olevia TOKAT-paikkatietoaineistoja ja Luonnonvarakeskuksen laiduninventoinnin laidunkartoituksia.

Edellä mainittuja aineistoja on myös hyödynnetty poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnin lähtötietoina mm. karttatarkasteluissa ja hankealueen sisään jäävien laidunten pinta-alojen laskemisessa. Myös tilastoaineistoja poronhoidosta sekä YVA-menettelyn aikana poronhoidon kanssa järjestetyissä neuvotteluissa saatuja tietoja on hyödynnetty. YVA-selostuksessa on myös käyty kohtuullisen kattavasti läpi Ruotsissa ja Norjassa saatuja tutkimustuloksia tuulivoimaloiden vaikutuksista porojen laiduntamiseen ja poronhoitoon. Poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on sovellettu ns. Imperia-menetelmän periaatteita. Vaikutusten arviointi on tehty vertaamalla vaikutuskohteen herkkyyttä suhteessa tapahtuvan muutoksen suuruuteen. Lisäksi on otettu huomioon vaikutusalueen ominaispiirteet ja poronhoidon luonne vaikutusalueella. Arviointimenetelminä on käytetty aihepiiriä käsittelevien tutkimustulosten vertaamista Kuorinki-Vinsanmaan hankkeen mahdollisesti aiheuttamiin muutoksiin ja vaikutuksiin sekä laskelmia hankkeen vuoksi muuttuvien laidunalueiden pinta-aloista. Myös Kuorinki-Vinsanmaan hankkeen yhteisvaikutuksia Palojärven paliskunnan poronhoitoon muiden alueelle suunniteltujen tuulivoimahankkeiden ja mahdollisesti kaivostoimintaan johtavan malminetsinnän kanssa on arvioitu.

Luke katsoo, että Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimahankkeen YVA-selostuksen poronhoitoa koskevassa osuudessa Palojärven paliskunnan poronhoitoa ja toimintaa on käsitelty riittävän monipuolisesti. Samalla myös suunnitellun hankealueen nykyinen käyttö ja sijoittuminen poronhoidollisesti on kuvattu riittävän hyvin. Luke katsoo myös, että vaikutusarvioinnissa käytettyjä oppaita, aineistoja ja saatavilla olevaa tutkimustietoa sekä paliskunnan kanssa käydyissä neuvotteluissa saatuja tietoja on hyödynnetty riittävän hyvin. Luken arvion mukaan myös tuulivoimala-alueen ja sähkönsiirtolinjan mahdollisia suoria ja välillisiä vaikutuksia mm. porojen laitumiin, laidunten käyttöön, laidunkiertoon ja liikkumiseen sekä myös mahdollisiin porokolareihin ja muutoksiin paliskunnan poronhoitotöissä, kuten porojen kokoamiseen, paimennukseen ja ruokintaan, on käsitelty ja arvioitu varsin monipuolisesti. Samalla hankkeen yhteisvaikutuksia poronhoitoon muiden alueelle suunniteltujen tuulivoimala-alueiden ja mahdollisen kaivostoiminnan kanssa on pyritty arvioimaan siltä osin, kuin se on mahdollista mm. kartta-aineistoja hyödyntämällä.

Se, mikä jää Luken näkemykseen mukaan epävarmaksi ja osin puuttumaan YVA-selostuksen poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa, ovat ne tuulivoimala-alueiden ympärille mahdollisesti muodostuvat alueet (ja niiden laajuus), joita porot välttävät ja joilla porot laiduntavat aikaisempaa vähemmän.

Tämä on kuitenkin ymmärrettävää, koska Suomen alueelta ei ole vielä saatavilla tutkimustietoa, jonka perusteella näiden alueiden laajuutta voitaisiin kohtuullisen luotettavasti arvioida. Toisaalta näiden välttämisalueiden laajuus on osin epäselvä myös siksi, että Ruotsissa ja Norjassa tehdyissä vastaavissa tutkimuksissa ko. alueiden laajuus vaihtelee mm. paikallisten laidunolosuhteiden ja poronhoitotapojen vuoksi. Luken näkemyksen mukaan tutkimustiedon karttuessa myös Suomessa tällaisten tuulivoimapuistojen ympärille mahdollisesti muodostuvien, porojen välttämien alueiden huomioiminen poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on kuitenkin jatkossa välttämätöntä. Luke näkee jatkossa myös tärkeäksi, että tuulipuistojen rakentamiseen liittyvässä toiminnassa maa-aineisten oton ja kalliolouhinnan alueiden vaikutukset poronhoitoon ja laitumiin huomioidaan.

Luke katsoo kuitenkin, että Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimahankkeen YVA sisältää riittävän kattavan ja hyvän kokonaiskuvan siitä, millaisiksi suunnitellun tuulivoimapuiston ja sähkönsiirtolinjan mahdolliset vaikutukset muodostuisivat Palojärven paliskunnan poronhoidolle ja millaisia erityyppiset haitat olisivat luonteeltaan, laadultaan ja laajuudeltaan. Luke näkee kuitenkin erittäin tärkeäksi, että Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimapuiston mahdollisen rakentamisen alkaessa neuvotteluja Palojärven paliskunnan kanssa jatketaan poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi, seuraamiseksi ja toteamiseksi sekä poronhoitoon kohdistuvien haittojen minimoimiseksi. Tällaista yhteydenpitoa ja neuvottelua tuulivoimayhtiön ja paliskunnan välillä on Luken näkemyksen mukaan syytä jatkaa myös koko tuulivoimapuiston toiminnan ajan.

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

3 Lausunnon tiivistelmä

Kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymisympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Luke näkee tärkeäksi, että Kuorinki-Vinsanmaan tuulivoimaloiden mahdollisen rakentamisen alkaessa neuvotteluja Palojärven paliskunnan kanssa jatketaan poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioimiseksi, seuraamiseksi ja toteamiseksi sekä poronhoitoon kohdistuvien haittojen minimoimiseksi. Tällaista yhteydenpitoa ja neuvottelua tuulivoimayhtiön ja paliskunnan välillä on Luken näkemyksen mukaan syytä jatkaa myös koko tuulivoimapuiston toiminnan ajan. Luken näkemyksen mukaan tutkimustiedon karttuessa myös Suomessa tuulivoimala-alueiden ympärille mahdollisesti muodostuvien, porojen välttämien alueiden huomioiminen poronhoitoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa on jatkossa välttämätöntä. Luke näkee jatkossa tärkeäksi, että tuulivoimaloiden rakentamiseen liittyvässä toiminnassa maa-aineisten oton ja kalliolouhinnan alueiden vaikutukset poronhoitoon ja laitumiin huomioidaan.

27.6.2024

2011/00 04 05/2024

Tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa. On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi.

Nina Peuhkuri

Kehittämispäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 27.06.2024 klo 17:40:24.

Lausunnon valmistelija(t):

Saara Kattainen

Jouko Kumpula

Liitteet:

Tiedoksi: